

متن و ترجمه‌ی رساله‌ی

المفید فی فنّ التجوید

شیخ محمد هلباوی

www.ketab.ir

ترجمه و تحقیق

دکتر مصطفی زرنکار

سرشناسه	هلباوی، محمد، ۱۹۴۶ - م.
عنوان قراردادی	El Helbawy, Mohammed
عنوان و نام پدیدآور	المفید فی فن التجوید. فارسی - عربی
مشخصات نشر	تهران: مرکز طبع و نشر قرآن جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	۱۰۶ ص: مصور (بخشی رنگی)، جدول.
شابک	۹۷۸ - ۶۰۰ - ۶۲۳۹ - ۶۱ - ۳
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	فارسی - عربی.
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	قرآن - تجوید
موضوع	Recitation Quran --
شناسه افزوده	زرنگار، مصطفی، ۱۳۵۰ - مترجم
شناسه افزوده	مرکز طبع و نشر قرآن جمهوری اسلامی ایران
رده بندی کنگره	Bp ۷۹/۶
رده بندی دیویی	۲۹۷/۱۵۱
شماره کتابشناسی ملی	۷۲۴۷۴۳۴

شناسنامه

عنوان: متن و ترجمه رساله‌ی المفید فی فن التجوید

مولف: شیخ محمد الهلباوی

ترجمه و تحقیق: دکتر مصطفی زرنگار

ویراستار: دکتر امیر محمود کاشفی، دکتر کریم پارچه باف دولتی

ناشر: انتشارات مرکز طبع و نشر قرآن جمهوری اسلامی ایران

صاحب اثر و سفارش دهنده: شورای عالی قرآن ۰۲۱-۸۸۱۵۳۲۴۲

قطع: وزیری

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

نوبت و تاریخ چاپ: اول - پاییز ۱۴۰۰

چاپ و صحافی: کهن

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۲۳۹-۶۱-۳

مرکز پخش: تهران - مرکز طبع و نشر قرآن جمهوری اسلامی ایران

تلفن: ۰۲۱-۸۸۴۹۶۱۳۹ WWW.MOSHAF.ORG

پیش‌گفتار

قاری و مبتهل شهیر مصری، مرحوم شیخ محمد الهلباوی، نخستین بار در سال ۱۳۸۲ برای آموزش فنون قرائت به قاریان برجسته قرآن کریم و گروه‌های برتر مدیحه‌سرایی جمهوری اسلامی ایران به کشورمان سفر کردند. رساله «المفید فی فن التجوید»، در همان سفر ایشان به معاونت پژوهش و برنامه‌ریزی شورای عالی قرآن اهدا شد.

علی‌رغم حجم محدود این رساله، خلاصه‌ای از نکات علمی و کاربردی در تجوید و فن قرائت قرآن و جمع‌خوانی دینی را در بر دارد و باید اذعان کرد که بخش‌هایی از آن به صورت یک‌جا در هیچ اثر دیگری نیامده است و مطالعه آن به عموم اهالی فن قرائت و نغمات دینی توصیه می‌شود. به همین سبب، جناب آقای دکتر مصطفی زرنگار ترجمه و تحقیق این اثر علمی - آموزشی را بعد از مراجعت شیخ هلباوی به مصر آغار کردند؛ هرچند به دلایلی به سرانجام نرسید. در سال ۱۳۹۷ این کار توسط ایشان ادامه یافت و در سال ۱۳۹۸ و هم‌زمان

با اتمام ترجمه و تحقیق، و بازنگری آن توسط معاونان پژوهشی سابق و فعلی شورا و تصویب در شورای برنامه‌ریزی پژوهش، مقرر شد این اثر همراه با متن عربی، چاپ و در اختیار مخاطبان ارجمند قرار گیرد. نشر و عرضه این اثر به جامعه قرآنی از جهت اشتمال بر جمع نعمات دینی، اعم از قرائت قرآن، مدایح و ابتهالات است. در بخش قرائت، بین تجوید، صوت، لحن مقامی و بیانی، الفت و سازگاری بی سابقه‌ای انجام گرفته است.

یادآور می‌شود که متن عربی این رساله، بعضاً دشواری‌هایی دارد و برخی اصطلاحات به کاررفته نیز از ابداعات خاص آن مرحوم به شمار می‌رود؛ به گونه‌ای که اگر جلسات حضوری ایشان و طرح برخی از این مباحث در آن صورت نگرفته بود، تبیین آن‌ها غیرممکن می‌نمود.

در پایان، با تشکر از محقق ارجمند در ترجمه و تحقیق این اثر، و جناب آقای دکتر امیرمحمود کاشفی در ارائه برخی ملاحظات برای تکمیل آن و تمامی دست‌اندرکاران تهیه و عرضه این اثر به طور خاص سرکار خانم اعظم برآبادی و آقای مجید تقی‌زاده در حروف چینی و صفحه‌آرایی این کتاب، امید است با دریافت نظریات کارشناسان و صاحب‌نظران فن در این حوزه و انجام تألیفات متعدد، شاهد پیشرفت علمی امر قرائت قرآن و نعمات دینی در کشور باشیم.

معاونت پژوهش و برنامه‌ریزی

شورای عالی قرآن

عید سعید غدیر خم - مرداد ۱۳۹۹

فهرست مطالب

ترجمة المفيد

.....	سخنی با خواننده	۹
.....	شیوه کار در ترجمه این رساله	۱۰
.....	زندگی نامه مرحوم شیخ هلباوی به قلم خود	۱۲
.....	مقدمه	۱۵
.....	موضوع اول - مستندات بحث از کتاب و سنت	۱۷
.....	موضوع دوم - علم اصوات (دانش صداشناسی)	۲۱
.....	انواع صدا	۲۱
.....	مکانیسم صدا	۲۵
.....	عنایت و توجه به صدا	۲۵
.....	نحوه ی به کارگیری صدا	۲۷
.....	نحوه ی نفس گیری صحیح	۲۸
.....	موضوع سوم - علم مقامات یا نعمات (خلاصه ای از تاریخچه)	۲۹
.....	مدرسه مشایخ مصر	۳۴
.....	طبقه بندی بعضی از نامداران مصر	۳۵
.....	برخی از قاریان شاخص در قرن بیستم	۳۷
.....	علم مقامات	۳۹
.....	موضوع چهارم - تصویر نغمه ای از نص قرآنی	۴۱
.....	تطبیق	۴۲
.....	مواکبه	۴۳